

Rozhovor

s Milanem Caisem (Tata Bojs),
Davidem Kollerem (Lucie, Kollerband)
a Danem Dlouhým (Dama Dama)

Text: LUKÁŠ PAULŮ
Foto: Faraways / Shutterstock.com

// **Bubeníkem se musí snad člověk narodit, souhlasíte?**

/ **MC:** Když to vezmu osobně, tak jsem to měl asi tak, jak říkáte. Nějak jsem prostě nabyl dojmu, že to je ten můj nástroj. Jako malej jsem koukal na televizi, dávali Ein Kessel Bunes, 80. léta byla érou kapel, kdy bubeníci hráli na ty plástve – elektronický bubny. Spíš než ty bicí se mi líbil pohyb muzikanta za tím nástrojem, ta dynamika a energie, co z toho jde.

/ **DK:** To nevím, před tím než jsem bubnoval, jsem hrál na housle, klavír, kytaru a trubku a zpíval v Bambini di Praga, takže těžko říci, ale určitě je dobré, aby vás dali rodiče, pokud na to máte vloh, hrát hned odmala.

/ **DD:** To nevím, já jsem začal chodit ve čtyřech letech do klavíru v LŠU (dnes ZUŠ) a chtěl být skladatelem (což mi vydrželo dodnes). Na bicí jsem začal hrát až později.

// **Kolik vám bylo let?**

/ **MC:** To byla taková pátá třída. Kamarádil jsem se už s Mardošou a bavili jsme se o tom, že bychom chtěli mít kapelu. Už tenkrát jsme měli v nástrojích jasno... já bubny a on basu, protože basovka má jen

čtyři struny a jemu se to zdálo jednodušší než kytara se šesti. Ani jeden jsme ten nástroj ale neměli.

/ **DK:** Na bubny jsem začal vlastně dost pozdě, zůstaly na skříní, když můj brácha Honza, se kterým jsme léta hráli spolu doma (trubka, bicí), odešel na vojnu. Mně bylo 14 let. Jinak jsem začínal na housle v pěti.

/ **DD:** Učit jsem se začal v patnácti letech.

// **Bouchal jste jako malý v kuchyni mámě do hrnců?**

/ **MC:** Ano, samozřejmě, klasicky jsem používal vařečky. Důležitěj impuls byl přítel mé sestry, byl to bubeník. „Hele, ten můj brácha furt doma do něčeho mlátí.“ „Tak mu vem paličky,“ a dal jí pro mě paličky. Ještě si pamatuju, že jsme si z dovolený z Německa přivezli velkou plechovku sušenek, která měla gumovo-plastový víko. Máma ze mě byla nešťastná, všechny kýble měly potom prasklinku v tom středu. Tady ta krabička držela a navíc to mělo dobrý zvuk. Vybouchával jsem melodii, nehrál jsem rytmus. Úplnej nesmysl. Jednu z těch darovaných paliček jsem pak o hranu tý krabice sušenek zlomil.

foto: Lukáš Paulů

Milan Cais (Tata Bojs)

Zpěvák, bubeník, hudební skladatel, textař a vystudovaný magistr umění. V roce 1988 spoluzaložil skupinu Tata Bojs, která v roce 2011 vydala úspěšné album Ležatá osmička. Zastupovaný OSA je od roku 1999, v roce 2007 se stal členem. Má dvě dcery.

> / **DK:** No jedny z mých prvních bubnů byly opravdu z hrnců. Koupil jsem je od Petra Křečana (Stehlík, Kilhets) když se chystal k emigraci a výhoda jejich byla (byl to hrnec 35 cm, takže se na něj dala dát blána na snare drum která má 36cm/14"), že měli uši a dali se za ně nosit. Trochu jsem se za ně ale styděl a potáhl je zelenou koženkou. Jinak mi máma říkala, že jsem ji vždycky nutil, když jsem byl malý, aby mi zpívala.

/ **DD:** To sice ne, ale asi ve dvanácti jsem si začal vyrábět bubny ze stočeného plechu a blan z umělohmotné fólie, abych mohl doma amatérsky nahrávat nějaké své skladby pro klavír, bicí a dětský syntezáček. Zvuk bubnů byl samozřejmě slabý, ale k danému účelu stačil.

// **To jste pak musel být smutný.**

/ **MC:** Hodně smutnej. Dlouho, dlouho jsem pak neměl paličky. Okolo sedmý třídy dostal Mardoša basu a já si chtěl udělat bicí sadu z barelí.

// **V kolika letech jste dostal svoji vlastní soupravu?**

/ **MC:** Na jaře roku 1988 ke konci školního roku – v osmý třídě. Měl jsem už navržený ty barely a vymýšlel jsem konstrukci. Ale na Národní třídě, vedle pomníčku 17. Listopadu, byl hudební bazar, kam jsem se rád chodil dívat na bicí soupravy. Všechny byly ale drahý. Objevila se tam jedna stará, jednoduchá v blbým stavu... asi za dva tisíce čtyři sta korun, a to už bylo blízko. V červnu jsme pak měli v tělocvičně naší školy první koncert a od této chvíle datujeme začátek kapely Tata Bojs. Na podzim se nám to už rozjíždělo. 17. listopadu 1989 jsme měli naplánovaný koncert, který jsme neodehráli a připojili se ke stávce.

/ **DK:** Máma, která mě vždycky podporovala ve všem, mi dala, když viděla, že potřebuju nové bicí, 1500 Kč, to byla skoro normální měsíční výplata, na tehdy noviniku, nové zlaté bicí Amati, prodávali je na Jungmaňáku, já tam šel, zjistil, že jsou zadáný, koupil láhev Fernetu, přeplatil dotyčného zájemce a měl jsem je. Celé jsem je rozšrouboval, namazal a bylo mi, myslím, 17 let.

// Více se soustředím na zpěv a bubnuju vlastně automaticky. Jestli se bavíme o hemisférách, tak 80 % se upíná ke zpěvu, intonaci a frázování a zbytek jsou ty bubny.

/ **DD:** Začal jsem si jednotlivé části soupravy kupovat za peníze z brigád, takže „kompletace“ trvala zhruba rok.

// **Naučit se koordinovat pohyby si žádá hodně trpělivosti. Měl jste jí dostatek?**

/ **MC:** Asi jo, já vlastně ani nevím.

/ **DK:** No, neví se člověku za bicíma daří, když hraje dvou až třífázově. V mém případě to bylo v těch cca sedmnácti, devatenácti letech, takže jsem měl dvě zkušebny. Ráno jsem vstával v pět a šel cvičit k mámě do školy na Invalidovnu, od sedmi či osmi jsem jel do ČKD se učit a ve čtyři jsem jel

z Florence do druhé zkušebny v Tursku, kde jsem hrál do jedenácti hodin večer a šel pak na poslední autobus do Prahy. Mezitím se pochopitelně zkoušelo s kapelou. Když hrajete 7 a víc hodin denně, tak ta synchronizace jde sama.

/ **DD:** Obávám se, že té nemá člověk dostatek nikdy, hlavně v mládí ne; mám jí čím dál tím víc až s věkem.

// **No, a když náhodou došla...měl jste chuť „do toho kopnout“?**

/ **MC:** Ani ne. Když jsem se ale učil a nešlo mi to... já jsem vztekloun. Bicí jsou ale pro vzteklouny ideální nástroj. Moc toho tam nezničí, ty blány něco vydržej. I když na koncertě se mi párkrát stalo, že jsem prokop' buben. Nikdy jsem ale na ně nebyl naštvanej, že bych je rozkopal nebo tak. Maximálně v rámci show, když jsem v laufu.

/ **DK:** U bubnů jde hlavně o mozek. Ten když je unavený, tak mu stačí pět minut a najednou to zase jde. Pochopitelně začátečnické pazvyky jsou nepříjemné a také to dost bolí. Jak klouby, tak svaly, občas se strašně praštíte, bubny jsou těžké na transport, ale to vyřádkování se za bicíma - to myslím jinde není.

/ **DD:** Já jsem do nástroje nekopal, spíš jsem v záchvatech zuřivosti do nich bušil pěstí, popřípadě lámal paličky (což mi bohužel taky vydrželo občas až dodnes).

// **Vy do toho navíc ještě zpíváte... Práce vašich mozkových hemisfér, to musí být koncert. Nicméně nestane se vám někdy, třeba cestou domů z koncertu, že v roli bubeníka zůstanete i nadále?**

/ **MC:** Ne, to ne. Nevnímám to vlastně ani jako tak náročnou věc. Já to tak dělám od začátku, takže jsem se nemusel učit k bubnování zpívat. Nepřijde mi to tak divný. V devadesáti procentech hraju triviální bubenický paterny, které lze zvládat levou zadní. Více se soustředím na zpěv a bubnuju vlastně automaticky. Jestli se bavíme o hemisférách, tak 80 % se upíná ke zpěvu, intonaci a frázování a zbytek jsou ty bubny. A energie mi potom bere všech 100%. Větší problémy mám vlastně skloubit to po stránce fyzický, udýchat to.

> / **DK:** Muzika je pro mě emoce. Když tam není tak mě nezajímá. Rád se odpoutám od reality a „lítám“ si společně s autorem a interpretem. Bicí nástroje a hra na ně jsou opravdu asi nástroj, který se v nynější době vyvíjí nejrychleji. Těch různých nástrojů a stylů, které se dnes míchají, to je úžasný. Jsme v kapele tři bubeníci: Tomáš Marek, můj spoluhráč ještě z Lucie, můj syn Adam a já, takže téma bicí či bubeníci je dost často předmětem hovoru. Můžu autorům na odraagování doporučit net stránky: www.drummerworld.com.

// Jak se udržujete v kondici?

/ **MC:** Právě že neudržuji a myslím, že už bych s tím měl začít. S přibývajícím věkem mi to činí problémy. Asi ve dvou ve třech písničkách je moment, kdy mám pokaždý pocit, že zkolabuju. Je to fyzické, silové hraní na bubny + takzvaný zpěv-řvaní. Když se to má skloubit dohromady, je to někdy problém.

/ **DK:** Občas běhám a před koncerty nebo natáčením cvičím na bicí, zaznamenávám si nápady na kytaru nebo piano.

/ **DD:** Pokud myslíte hráčské, tak cvičím každý den na nohy nebo židli pár desítek minut. Na nástroj méně.

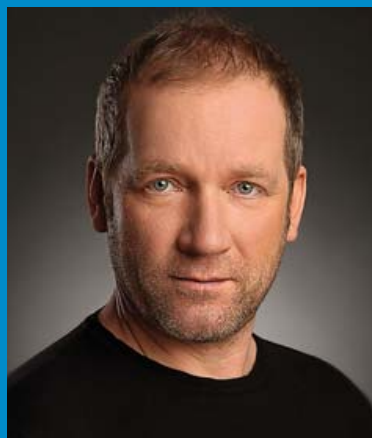
// O které písničky jde?

/ **MC:** Například Skovka, 2031, B.M.O., To-readorská otázka, mám tam krátký místa na nádechy a jsem vždycky udýchaný jako pes.

// Jste samouk?

/ **MC:** Hm, nikdy jsem nechodil do lidušky. V osmý třídě jsem byl párkrát u bubeníka Váška Švába. Za krabičku cigaret mi dal hodinu – učil mě držení paliček, čist noty, podle kterých nehraju a základní dva rytmy. Chodil jsem k němu asi dva tři měsíce, pak byly prázdniny a po nich jsem šel už na jinou školu a naše cesty se rozešly. Učitele jsem měl teda asi dva a půl měsíce. Mě to ale hrozně bavilo a myslím, že to je princip všeho. Když člověka něco baví a má ochotu trávit s nástrojem svůj volný čas, tak se na něj vždycky naučí a může být úplný poleno. Bavilo mě trávit čas s bubnama. Cítil jsem, že získávám větší jistotu a začíná mi činit menší problémy třeba

foto: Petr Stohl

David Koller (Lucie, Kollerband)

Hudební skladatel, textař a producent. Za svou kariéru prošel několika skupinami – Blue Effect, Žentour, SLS Leška Semelky nebo Lucie. V současnosti hraje na bicí a zpívá v Kollerbandu, který založil v roce 2002.

Je jedním z členů správní rady Meetfactory, uměleckého prostoru, který mimo jiné nabízí přímý kontakt s umělci všech oborů. OSA je zastupován od roku 1987, členem se stal roku 1993.

// Ty bicí jsou pranástroj a když hraje půl hodiny a déle jeden rytmus, tak se dostanete do jakési extáze a čas i vědomí začne plynout jinak.

držet rytmus. Hrával jsem hodně křečovitě, pak se člověk uvolní a zjistí, že je to daleko lepší.

/ **DK:** Ne, chodil jsem nejdříve dva roky k panu Kieslichovi a pak 6 let k Mirkovi Kyplovovi a nedávno ještě k profesoru Veselému.

/ **DD:** Ne, chodil jsem nejdříve šest let do LŠU, poté jsem absolvoval bicí nástroje na Janáčkově akademii múzických umění.

// V čem jsou pro vás bicí specifické? Jaký k nim máte vztah. Vnímáte je víc, než jako nástroj?

/ **MC:** Pro mě je to nejlepší nástroj, ne ve smyslu hudebním, ale co se předání energie týče. Tu mám uvnitř sebe a potřebuju ji ventilovat. Nic ji nepomůže vyventilovat jako ty bubny. Už léta se současně věnuju výtvarné práci, což byla se studiem moje hlavní činnost a hudbu jsem bral pouze jako koníček. Tím, že je hudba v kontextu se mnou více medializovaná, mě všichni vnímají víc jako hudebníka, i když to tak úplně není. Já to mám pořád na stejno. Když maluju obraz nebo dělám sochu, je tam zase jiný druh energie, ale není to taková ta fyzická síla. Ta se nejlépe uvolňuje ve sportu a tohle je určitý druh sportu. Bubny jsou v kapele důležitý taky proto, že dokážou nejlíp dělat dynamiku.

/ **DK:** Myslím, že je to v kapelách stejné, co se týče „důležitosti“ nástroje. Musí tam být na ten který nástroj vždy někdo, kdo má kromě techniky také srdce.

/ **DD:** Především je to moje vášeň, jinak bych je nesbíral, nevyráběl, nehrál na ně a nepsal pro ně skladby (mluvím teď o bicích obecně, ne tedy jen o soupravě, ale také o marimbě, tympánech, gonzích, kongách atd.). Renomovaná česká kritička Wanda Dobrowská kdysi v jedné recenzi na koncert DAMA DAMA na Pražském jaru napsala, že DAMA DAMA je způsob života – pro mě to tak je (což neznamená, že nemůžu žít i jiné životy).

// Máte vy, nebo bubeníci celkově, nějaké zažité rituály, nepsaná pravidla?

/ **MC:** Nemám nic, já se vlastně ani nerozepívám, to je taky hrozný. Pak to někdy odnesu, protože ten koncert je většinou řvaní. Zpívám v kombinaci s řevem. Někdy přepálím začátek, stejně jak ty sportovci a zbytek koncertu stojí za prd. Nejsem s tím hlasem pak schopnej pracovat tak, jak bych chtěl. Já jsem v tomhle takovej punkáč.

/ **DK:** Jedno motto znám: „Bubeník je největší přítel hudebníka.“

/ **DD:** Kromě toho, že velmi často bubnujeme na nohy nebo nějaké předměty, čili pořád něco oklepáváme, mě nic společného nenapadá. >

> // **Žijí bubeníci ve „svém světě“? Pokud ano, na jakých principech funguje?**

/ **MC:** Každý, kdo se moc věnuje jen jedné věci, se trochu uzavírá do svého světa. Já se ale nechci moc řídit do téhle party. Všichni známe vtipy o bubenících. Panuje všeobecné povědomí, že bubeníci jsou trubky bez vlastního názoru a inteligence, který jsou schopný jen bušit. Myslím, že pár jich určitě existuje. Ale pak jsou i přemýšlejší a tvůrčí bubeníci (smích). Nicméně to období, kdy mě bavilo se o bubnech bavit a sjíždět všechny bubenický videa jsem měl taky. Víc mě baví písničky vymýšlet. Miluju bubeníky, kteří jsou schopni hrát jednoduše, přitom účelně a dobře – takový ty chytrý pevný rány. Nepotřebuju se dívat na někoho, kdo předvádí ekvilibristiky a hraje tisíce not. Je to příliš moc hudby najednou. Mám rád, když jsou ty věci jednoduchý, strohý, sdělný a zahráný s pocitem.

/ **DK:** Ty bicí jsou pranástroj a když hrajete půl hodiny a dělá jeden rytmus, tak se dostanete do jakési extáze a čas i vědomí začne plynout jinak.

/ **DD:** To nevím, znám jen svůj svět, v němž jsou bicí jeho podstatná část. Jednak hrají na nejrůznější bicí nástroje, a to daleko více, než na soupravu, kterou používám jen v některých skladbách a jiným způsobem, než rockovým nebo jazzovým, jednak nástroje sbírám a vyrábím (mám sbírku více než 1000 nástrojů), jednak skládám a své skladby natáčím. Kromě toho mě baví hromada dalších věcí od elektroakustické hudby, přes fyziku, matematiku, výtvarné umění atd.

// **Váš guru na světovém hudebním poli?**

/ **MC:** Okolo těch dvaceti jsem měl hodně rád Wiliama Calhouna. A dnes je třeba pro mě krásným příkladem jednoduchého, účelného hraní Sterling Cambell, který hrál s Davidem Bowiem. Je schopnej povýšit triviální rytmus na umělecké dílo. Když zahraje „bum čvacht bum čvacht“ hraje sám, nemusí tam být už nic a funguje to. To mě baví.

/ **DK:** Bach, Mozart, Mysliveček, Stravinskij, Vejvoda, Lennon, Davis, Bonham, Vladimír Padrůňka, Janis Joplin, Hendrix, Henri Mancini, já – těch by bylo. Z žijících: Prince, Paco de Lucia, Denis Chambers, Marek Minárik, Jeff Beck, John Williams,

David Bowie, Luboš Andršt, Radim Hladík a já nevím koho vzpomenout nebo nezmínit. Dobré muziky je přece tolik.

/ **DD:** Z hlediska technické virtuozity třeba Buddy Rich, Dave Weckl a jiní hráči na soupravu, ale taky třeba David Friedman na vibrafon, Roland Ouzet na multipercussion, nebo skladatelé jako Iannis Xenakis, Harry Partch a další.

// **Na jakou značku bicích hrajete a jaké jsou vaše vysněné?**

/ **MC:** Používám Sonory už od začátku. Před tím jsem měl teda ještě ty Amati Kraslice (smích).

/ **DK:** Mám takovou směs. Do studia si půjčuji javorové bicí od firmy Hanuš a Heřt, ty znějí skvěle už bez ladění a nastavování mikrofonů. Jinak mám více snare bubnu: podle hloubky a šířky a materiálu, ze kterého jsou vyrobeny: Pearl Free floating 14"/6" s výměnnými těly, a to z buku, javoru, železa, palisandru a zvonoviny, pak malý Sonor 12x5 z javoru a disco snare drum Hanuš a Heřt 14"/8" z australského jarahu. Na koncerty vozím soupravu firmy Gretsch z mahagonu a ve zkušebně jsou ještě bicí Pearl také z mahagonu. Činely používám Zildjian.

/ **DD:** Mám několik speciálních souprav (třeba vyráběnou kovovou, z různých malých bubnů, velkých sudových bubnů, samozřejmě soupravu rototomů) a nějaké běžné, sestavené ale z různých značek, nebo upravované. Značkovou nemám žádnou, ale chtěl bych třeba DW Drums.

// **No na začátku byly přeci ještě sušenky...**

/ **MC:** Ano, takže cesta moje hudební: kýbl, sušenka, barel, Amati Kraslice a Sonor.

// **Máte nějaké vysněné?**

/ **MC:** U těch svých se cítím nejlépe. Je to jako s autem, nejlíp se cítím v tom svém. Nikdy jsem nesppekuloval. Nabídl mi je kamarád, který je u nás distribuuje a od té doby v nich jedu. Akorát jsem si kupoval, lepší a lepší řadu. Teď hrají na řadu Delite, která je výborná a splňuje moji představu zvuku. V těch vysokých řadách je v podstatě jedno, co si člověk vezme. Jde o to, si zvyknout. Někdo má radši kratší sustain, někdo delší, rychlejší. Já spíš hrají na ty kratší a rychlejší. Ale jako u všech nástrojů je to především v těch rukách a v úderu.

> / **DK:** Ani nevím. Mám rád, když mají bubny lité ráfky. Hodně inovací dělá v posledních letech americká firma DW, tak možná až tam zase pojedeme, tak si je přivezu. V Chicagu stála nová sada s povrchem Satin bez mechaniky pouhých 500 dolarů.

// Cvičíte?

/ **MC:** Přestal jsem v roce 1997/1998. Vždycky jsem chodil cvičit do zkušebny. Léta jsme měli zkušebnu u Mardoši v sutěrénu, když bydlel u rodičů na Hanspaulce, nebo pak na Deltě a teď jsme se přesunuli sem do Avionu, kde máme i studio. Budeme se ale asi zase stěhovat. Nad nás přišla paní doktorka, která provozuje alternativní medicínu a potřebuje klid. To se s naším kraválem moc neshoduje.

/ **DK:** Teď bohužel moc ne. Zrušil jsem zkušebnu, stavím druhou, tak občas jen na cvičné bubny a před „akcí“.

/ **DD:** Kromě každodenního udržování si cvičím hlavně konkrétní skladby na koncertu nebo natáčení, čili dle potřeby.

// Kdy letos vyjedete na turné? Plánujete festivalové léto?

/ **MC:** Samozřejmě, že už se řeší léto, dokonce i podzim. Nepojedeme rozhodně souvislé turné, to jsme odehráli minulý rok. Máme plány udělat pár koncertů v zahraničí. Chystáme se do Švédska, možná do Francie. Odehrajeme nějaké samostatné open air koncerty a budeme headline pár menších festivalů, kde se chystáme i se scénou. Letos omezíme obrovské festivaly typu Colours of Ostrava, Sázava fest, Open Air v Panenském Týnci, kde jsme hráli minulý rok. Jediný velký bude Rock for People, kde budeme mít speciální vystoupení právě i se scénou. Zároveň budu letos pro RFP dělat asi i vizuální ztvárnění celého areálu.

/ **DK:** Jedeme na tři koncerty s Agon orchestrem v březnu a v dubnu, to budou pro nás speciální koncerty, něco jako Concerto Grosso, v červnu chceme udělat několik koncertů se spřátelenými skupinami a přes léto pojedeme festival po českých, moravských a slovenských hradech a nějaké další festivaly. Už se moc těšíme.

foto: archiv

Dan Dlouhý (Dama Dama)

skladatel, sólový hráč na bicí nástroje, tvůrce bicích nástrojů. Narozen 26. 2. 1965 v Brně. Zakládající člen, umělecký vedoucí a dramaturg Středoevropského souboru bicích nástrojů DAMA DAMA a dua KONVERGENCE, zakládající člen Art Inkognita (1985–90). Absolvent VUT Brno – obor Jaderná zařízení (1983–88), absolvent JAMU v Brně – obor Bicí nástroje (1988–92), obor kompozice na JAMU u prof. A. S. Piňose (1993–99) a obor Teorie kompozice (1999–2002). Zastupován OSA od roku 1994, členem se stal roku 2003.

// Počáteční inspirací je buď speciální zvuk, kvůli kterému nástroj vyrobím, nebo naopak výtvarná podoba, ke které pak hledám zvukové možnosti.

/ **DD:** Letos žádné turné nebude, mám dost další práce, které se chci a musím věnovat. Ta se týká jednak skladby, protože napíšu každý rok osm nových věcí a natočím je ve studiu (jsou to častěji skladby pro jiné obsazení než pro bicí, třeba speciální nástroje, běžné akustické nástroje, orchestr, elektroakustické nástroje atd.), jednak se má práce týká tvorby nových nástrojů, průzkumu tzv. kompozičních programů a v neposlední řadě i mé pedagogické činnosti na Janáčkově akademii múzických umění v Brně, kde učím na Katedře bicích nástrojů a jsem vedoucím Katedry kompozice, dirigování a operní režie.

// Desku Ležatá osmička jste pokřtili symbolicky světlem. Jak vnímáte křtu CD?

/ **MC:** Samotnej křest je zdržování koncertu. Lidi jsou nažhavený a najednou akt křtu, který to zbrzdí a spadne tomu řemen. Je teda možnost udělat to buď jako srandu, nebo rychle nebo to nedělat vůbec. Nikdy jsme nekřtili desky, že bychom je polévali něčím... jednou vlastně rybízovou šťávou. Nechtěli jsme to rozvíjet, ale v rámci Ležatý osmičky a stříbrného CD mě napadlo, že s tím světlem by to mohlo být pěkný. Kdyby ten nápad nepřišel, tak bychom křest asi nedělali. Ani jsme nevěděli, koho si třeba pozvat za kmotra, tak jsme žádnýho neměli. Je lepší nedělat nic, než poloviční blbost. Tady to bylo o nekonečnu, tak to světlo je vlastně úplně nejlepší symbol.

// K světlu a nekonečnu by jako kmotr pasoval docela dobře Dan Nekonečný.

/ **MC:** Vidíte, to mě nenapadlo, ten by tam ale udělal ty svoje prskoohňostroje... (smích).

// „Svět je místo, co bude končit“, opravdu si to myslíte?

/ **MC:** Jsem na to strašně zvědavý, mohlo by, ale jsem optimista. Mám to tady rád, taky mám děti a chci, aby si něco užily. Naše písničky jsou spíš takový hosený otázky do vzduchu. Nikomu nic nediktujeme ani nevnučujeme. Spíš se tak jako ptáme, i když tam na konci není otazník. Někde jsem slyšel, že se Mayové sekli o sto padesát let, nebo o kolik. Takže ono to asi pojede v klidu dál.

Nicméně – jak se svět neustále zrychluje... představuji si to jako takovou vrtuli, která rotuje stále rychleji a rychleji, až pak dojde nutně k tomu, že se z té osy, na které se točí, uvolní a odletí. Pak bude potřeba ji znova nasadit a začít zas pomalu roztáčet. Tohle nemůže trvat donekonečna. Chodí věci, svět, ve kterém se nalézáme, boom technologií, vrstvení dat, zkracování vzdáleností, zrychlování komunikace a přehušťení všech informací, které se na nás linou ze všech koutů... Současný lidský druh na to není nachystaný. Takže se bude muset >

> začít rodit „homo odolný“ (smích), který bude rychle přijímat a vydávat, ale v hlavě mu nic nezůstane, nebo se musí stát něco úplně jiného. Jsme teď ve fázi 1, které říkám Nadšení, pomaličku přijde fáze 2, kdy budeme rádi bez dosahu všech technologií. Myslím, že to nebude trvat dlouho. Spousta lidí si už uvědomuje, že technologie jsou člověku velkým pomocníkem, ale tak podivně ho svazují. Vidím to na sobě, když jsem daleko od mailu a nemám u sebe telefon, cítím úžasnou svobodu, užívám si to, ale zároveň jsem do jistý míry nejistý. Je to dvousečné téma. Každopádně patřím k lidem, kteří nejnovější technologie moc neprožívají.

// Jak vnímáte prostor MeetFactory? Nabízí Praze to, co tu chybělo?

/ DK: Meetfactory má pro mě příchut' něčeho nového, jakoby k nakousnutí. Myslím, že je to dnes prostor pro tvorbu velmi různorodých druhů umění a vypadá to po šesti letech práce, že to opět přežijem. Každý z cca třinácti atelierů je občas otevřen

pro veřejnost, kdy můžete vidět v přímém přenosu na čem umělci v Meetfactory dělají nebo co připravují. Bezpočet výstav (od loňska máme tři galerie), stálá hudební činnost (sál pro 1200 lidí), divadlo. Lepší je se ale podívat na stránky www.meetfactory.cz, kde jsou výroční zprávy včetně programu z minulých let.

Praze Meetfactory dává renomé v oblasti mezinárodního rezidenčního programu, a jsme opravdu rádi, že komunikace s městem a s jinými partnery funguje. V ateliérech Meetfactory pracovalo za tři roky fungování bezmála sto umělců z celého světa.

// S Davidem Černým jste přátelé, on vás přizval do tohoto projektu?

/ DK: Ano, David Černý, který byl v 90. letech v podobném zařízení v New Yorku, snad dva roky, mě oslovil, zda bych nechtěl spolu s ním a s Alicí Nellis spolupracovat na vytvoření tohoto projektu Meetfactory.

// Čím je hudební těleso DAMA DAMA výjimečné, přibližte nám vaši činnost.

/ DD: Plným názvem Středoevropský soubor bicích nástrojů DAMA DAMA je tvořen „jedním až třemi“ (v případě potřeby ovšem třeba i deseti) hráči na nejen bicí nástroje (i klavír, syntetizéry, theremin, nejrůznější bizarní dechové a strunné nástroje, které vyrábím atd.). Repertoár tvoří jednak skladby tzv. soudobé vážné hudby našich i zahraničních autorů, dále skladby moje nebo kolegů ze souboru, anebo také věci na pomezí etnické hudby, rocku, jazzu atd. Nedílnou součástí vystoupení bývá i větší či menší multimediální přesah (v nejrozsáhlejší podobě s kostýmy, maskami, světelným parkem, přizvanými tanečnickými, pyrotechnickými efekty atd.). Vydali jsme dvanáct profilových CD, vystoupili v cca 40 televizních pořadech, hráli jsme v řadě evropských zemí (mj. na EXPO 2000 v Hannoveru, na Europalii 1998 v Maastrichtu, na dnech české kultury v Paříži, Berlíně, Varšavě, Vídni atd.). Získali jsme různá ocenění – například hned v počátcích naší existence jsme zvítězili v evropské soutěži bicích souborů v holandském Enschede, já jsem získal nějaké ceny i jako skladatel.

// Věnujete se také výrobě experimentálních hudebních nástrojů. Hráváte na ně, co vás při jejich konstruování inspiroje?

/ DD: Jedná se občas nejen o nástroje se zvláštním zvukem, ale i třeba několika-metrové objekty na pomezí výtvarného umění, které připomínají sochy. Jsou na nich „oblasti“, na něž se hraje tvrdými nebo měkkými paličkami, třou se kovovou paličkou, mají na sobě napjaté struny, na které se drnká nebo hraje smyčcem atd. Obvykle se zvuk snímá snímači a dále upravuje pomocí efektoových procesorů. Počáteční inspirací je buď speciální zvuk, kvůli kterému nástroj vyrobím, nebo naopak výtvarná podoba, ke které pak hledám zvukové možnosti. Pro mě osobně je hudba hlavně dobrodružství objevování – pokud pro mě není věc, na které pracuji, vzrušující svou novostí, přestanu se jí zabývat. Zvláštní nástroje, které produkují neobvyklé zvuky, ladění a rytmy jsou pro tuhle „úchylku“ ideálním prostředkem.